

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A DEBRECZENI BALOLDALI PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj:

Öt-hatásos petitorsorát 5 kr. Nagyobb terjedelmű, mint szintén több izbe...

Előfizetési árak:

Helyben és postán küldve: Egy évre 10 ft - kr. Fél évre 5 ft - kr. Előfizetési pénz minden közelmény...

A haza oszlopai.

* Szegény, rozott házikó ez a haza; minden oldalról tépik, cibálják, a sors szele pedig még azt a kis nádfedelet is erővel le akarja taszítani róla...

Képviselőink volnának hivatva, hogy kitározzák az épületet. Nekik volna kötelességük, hogy fáradhatlan kitartással támogatják a vískót, hogy össze ne dőljön szemünk láttára...

Érdekes azért néha így a távolból bepillantani a képviselőház termébe, hogy meggyőződjünk, mily lelkiismeretesség uralkodik azoknál...

Vannak ott az országház termében bizonyára olyanok, a kik csak üzérkedésnek tekintik a képviselői állást. Van nekik ismét mások, a kik a legbörzsőbb mértékben visszaéltek a „derek polgártársak” bizalmával...

Már magában véve az a jelenség, hogy a képviselők — választók megkérdése nélkül tetszésük szerint változtatják elveiket, s mégis megmaradnak a nemzet képviselői közt...

Aranytiszta eljárásnak kellene ott lenni minden tárgy körül, hogy az egyes lelkiségben s a nyílt szívűségben, példányképp tündöröljön a nemzet képviselőiteltete.

A közönséges életben némi megvetéssel szokunk arra tekinteni, a ki működési terén elfoglalt körét be nem tölti. És nézzük meg csak a hon atyáit!

Csaknem minden szavazás alkalmával 100—200 képviselői szék ott a házból távollenni!

Már pedig azt mindenki előre tudja, mikor történik szavazás? S mégis mennyi hiányoznak?!

Hát még egyébkor, midőn itt a távolban nem tudjuk a távollévők számát, hányan maradtak el?!

Jó érzésű polgárra boszontólag hat e léha eljárás, e lelkiismeretlenség azok részéről, a kik épen hivatva és kötelezve volnának a legnagyobb pontosságot tanúsítani.

A legnagyobb visszaélésnek látjuk mi azt, midőn ezerek bíznak meg egy embert jogaik érvényesítésével, s azon egy ember nem jár el megbízatásában, holott maga kereste azt.

Sajnos, hogy a házszabályok nem intézkednek, mikép az ily herék, semmittevék elbájosítottatnak azon helyről, a melyet eléggé nem tudnak megbecsülni.

Természetesen, hogy a közvélemény szigorú nem sújta e tekintetben azokat, a kik valósággal betegek, vagy a ház engedelmeivel vannak távol.

De igenis kiméltelenül el kell ítélnünk s kötelességmulasztóknak bélyegeznünk azokat, a kik lustaságból, vagy bármely más indok miatt hagyják választóikat képviselőként.

A honatyáknak onként kellene intézkedni, hogy az ily elemektől megtisztítsák a házat.

Nemcsak választóikat, hanem az állam pénztárát is károsítják ezek az emberek. Mert azért, hogy csak olykor látogatták a hon templomát, — rendszeren felszedik napdíjjaikat.

Olyanért buznak tehát fizetést, a miért nem dolgoztak meg.

Valamire való gazda nem tart ily embereket saját házában. S a nemzet a maga házában eltűri az ilyeneket!

A képviselőház tekintélyét az ily események ássák alá. Ne gondolják, — hogy ne látná az ilyeneket a választópolgárság.

És mi hiszünk, eljön még azon idő, mikor a kötelességmulasztásokért számot kér a nemzet.

Akkor gondoskodni fog módokról is, hogy ily lelkiismeretlenségek az ország rovására ne történjenek.

Mit érnek a haza oszlopai, ha rendeltetésüknek meg nem felelnek?

A kormányválság egyidőre ismét elnapoltatt. Be akarják várni, míg a király országos útból visszatér, s a 21-es bizottság megkezd munkáját.

Kerkapoly volt pénzügyér — írja a „Baloldali” — legközelebb egy tervet fog előterjeszteni a 9-es bizottságban az utolsó 75 millió kölcsön törlesztésére.

A központi ellenzéki kör is megérzette a pártválságot. E körnek minden ellenzéki ember tagja lehetett. S most? — kiön akar válni a balközép s a 48-as párt. Nocsak minél többtelé szakadjunk!

A magyar nyelv s a horvátok. (A hívt. lapból.) Egy előfordult eset folytán több horvát képviselő a közlekedési miniszterhez azon kérdést intézte, hogy — tekintettel a horvát kiegyezési törvényre — mennyiben lehet hátrányára a Horvátországban lévő államisvadászok szolgálatára a magyar nyelv nem-ismérése?

A miniszter az emittelt horvát képviselőnek — adott válaszában kinyilatkoztatta, hogy a magyar állam közkezei Horvátországban mindennemű hatósággal kizárólag horvátul fognak levelezni.

A minisztertertanács közelebb azon határozatot hozta, hogy oly törvényjavaslatokat terjeszt a ház elé, a melyek pártküliséssel nincsenek kapcsolatban.

Oh én, bolond, ezerszer bolond, gondolt magában ismét a jó örnagy — én atól való felememben, hogy neveltségem tezem magamat e leánya előtt, tartózkodtam minden nyilatkozattól s most azt kell megérnem, hogy a vén, beteg, sápadt Chartres vagyont s címét odatalálja szemem előtt a bájos teremtés lábaihoz s hogy ez a tábornok-nak tessék.

Az örnagy komoly hallgatagsággal ült székein. Leike azon képeken merengett, melyeket gondolatai festettek hevült képzelete elé. Végre ő is megszólt: — Ó excellenciája, — szolt mrs. Darciehoz, önek s kedves Nora leányának idvöletét küldi. Ő is tisztelettel akarja tenni, de attól tartott, hogy nagysádek fáradtak s nem akart alkalmatlan lenni.

Chartres, ki nagyon finom érzésű ember volt, azonnal fölemelkedett ülő helyéből. — Ah, a kormányzó jó példát mutat nekünk, nagysádek, — szolt mrs. Darciehoz — ön azt hiszem, meg fog bocsátani, hogy udvariatlan voltam s nem vártam meg a többi vendéget, ha nem csalódom, a Barham-család látogatását.

Nora látván, hogy Chartres távozni akar, fölkel s odament hogy ne menne még el, de Chartres határozottan a mellett maradt, hogy eltávozik. Megfordult még egyszer az ajtónál, visszatérintett, látta Nora gyönyörű szemét s midőn megfordult, zavarában az ajtófélféhez ütötte fejét.

Ah, Chartres ur, — szolt Nora részvevő hangon — remélni akarom, hogy nem utótte meg magát nagyon, de lássa, nálunk ez már régi szokás, hogy oly sötétben tartjuk szobáinkat.

Chartres megjegyzése s eltávozta után lehetetlen volt, hogy valaki még itt maradt volna. — Jöjjön ön, Singleton ur, — szolt a tábornok — nézzünk ném számára pár lovat. Kedves Annám nagyon fél a tüzes lovaktól, azonfölül idegei is meg vannak most gyengülve. Ó legkevésbé sem bízik O'Gorman választásában, ha csak a saját részére nem választ lovat.

Norának legkedvesebb foglalatossága az volt, hogy emlékeit, érdekesh holmijait folyton Sir Chartres komoly szándékkal volna Nora iránt s egyáltalán ennek keze után vágyakoz-

A közkutatási miniszter a pozsonyi és nagyváradi bábaképzésére felhívva a közönség figyelmét, közléstesi, hogy a tanfolyam márt. 1-én veszi kezdetét.

A joghallgatókra leverő határozatot hozott tegnapelőtt a képviselőház jogügyi bizottsága; az ugyanis, hogy az ügyvéti vizsgát megelőző gyakorlati idő négy évre hosszabbítható meg. Mi nem tartjuk czélszerűnek, hogy ily akadályok gördítsenek ifjúságunk elé.

Ellelkendező, azt találunk észszerűnek, ha nem az évekre szabotnék mérték, hanem a képességre. Méltánytalan volna pedig ama határozat keresztülvitelt a jelenlegi joghallgatókra, végzett jogászokra, kik távolról sem gondolják, hogy oly hosszú uttal járó pályára léptek, midőn e szakra határozottak el magukat.

A keleti vasút ügyét a főrendi ház ma tárgyalta. Már előbb a pénzügyi biz. elfogadta ezt. Természetesen ily dolgokon kap a főrendi ház.

Az osztrák birodalmi tanács pénzügyi bizottsága elhatározta, hogy az insbrucki theologiai fakultásnak, — melynek tanárai jésuiták — felzárulása iránt a kormány felhívassék.

A delegáció apr. 20-ra hivatik össze.

A német császár trónbeszéde.

(Kivonat.) A reichstag a következő, Bismarck herceg által felolvasott trónbeszéddel nyitottat meg: Tisztelet uraim! Ó felsége a császár felhatalmazni méltóztatott, hogy a szövetséges kormányok nevében a német birodalmi gyűlés törvényhozási szakának kezdetén önként idvöljöm.

Mindenekelőtt egy határozott legfelsőbb parancsot teljesíték, midőn kifejeztem legkegyelmesebb uram elnök sajnálkódását, hogy ő felségének ma még nincs megengedve, a birodalmi gyűlést új összehívására személyesen idvöljőlni.

Azon előterjesztések közt, a melyek feltehetőleg, uraim, határozniök kellend, az általános katonai törvény, mely némileg eltérő szerkezetben az utóbbi birodalmi gyűlés elé terjesztetett már, első helyet foglal el.

Nem pusztán az alkotmányban tartalmazott újratétel és a német hadsereg gyarapítása által lekezeltek igények tesz ezen előterjesztés eleget, ezen igényeknél döntőbb módon követeli, a német vedoró szilárd szabályozását, azon kötelesség, mely mind az államközösség első kötelességét képezi: megoltalmazni területének függetlenségét, a benne rejlő szellemi és gazdasági erők bekecs fejlődését. Nem kevésbé kellend majd figyelmüket azon bajok kiegyenlítésére fordítaniok, melyeket az előbbeni észak-német törvényhozási a hadi szolgálomások ügyében az utóbbi háboru alatt számos közönségre néve eredményezett.

A birodalom jövedelmeinek alkotmányos kezelése ugy anyagi mint formális tekintetben nélkülözli a végleges szabályozást. A birodalom bevételét és kiadásainak kezelését, a számszék szervezete és hatásköre ügyében tendő előterjesztések által intézményeiknek ezen egy a szövetséges kormány, mint a birodalmi gyűlés részéről éreztet hézagok ki leszenek töltendők.

Elő fogunk továbbá terjesztetni a felmentvény megadására czéljából az 1867—1870-ig terjedő állam háztartási számadások.

A saját jogi állása már a múlt évben képezte a szövetségetanács s a birodalmi gyűlés tanácskozásainak tárgyát. Az s tárgyban hozandó közös törvény szükséges volta kétségen kívül áll.

A szövetséges kormányok tárgyalása alá vették a porosz királyi kormány részéről tett indítványt és az előterjesztett eredményben öszhangba iparkodtak hozni a sajátok jósírka költözésével. Most egy gyönyörű kagyló elhelyezésével foglalkozott rendszeren. Ugy látszik, nagy kedvét lel ebben, hogy ezt minél biztosabb helyre vigye.

Mrs. Vaughan, mihelyt barátaióval ismét egyedül volt, bátran s tartózkodás nélkül adott hangot gondolatainak.

Olyan különösnek tetszik nekem ez a Chartres, — ugymond — azt veszem észre benne, hogy sokott bevetésége, a lustaság vétkességére is nagy befolyással kezd lenni s különben jó tulajdonságának több mint fele részét teljesen neutralizálja. Észre lehet benne venni a szivhajlomat Nora iránt s ennek árthatlan hálaérzete, szívelyessége lelkeré nyomást gyakorol. A reménytelenség kezd benne erőt foglalni, mert ép ezen árthatlan nyájasság, az a lepezetlen bizalom sugja neki azt, hogy szíve háiba ver. Mert Chartres okos ember, és hidegen tud gondolkodni s bírálatot tenni mind a saját, mind a más lelki állapot fölött.

Kétfelm, — felelé mrs. Darcie — hogy Sir Chartres komoly szándékkal volna Nora iránt s egyáltalán ennek keze után vágyakoz-

gosan igényelt szabad véleménynyilvánítási jogát azon igényekkel, melyeket a közérdek nem kevesebb joggal emel az e szabadsággal üzőtt visszásság ellen.

Egy az ipartörvény kiegészítésével szolgáló és előterjesztendő novella egyszerű, minden alkalmatlan formaiságtól ment eljárás által biztosítani fogja, hogy a munkaadók és munkások közti egyenetlenségek oly bíróságok által fognak egyszerű és minden formaiságtól ment eljárással kiegyenlített, melyeknek tagjai mindkét fél sorsosai köréből fognak vétetni.

Gondoskodni fog azon hátrányok mellőztéről, melyek a közrendet és nemzeti munkát érik, midőn ezeket a munkások szabad akaratára gyakorolt jótalan befolyások és kötött szerződések jogellenes megsejtsége fenyegetik.

A múlt évi birodalmi háztartás eredményei eddig nem voltak ugyan végleg megállapíthatók; mindazonáltal eddigelé eléggé ismeretek, hogy bizást remélnünk engedjék, miszerint a múlt év bevételei, a múlt állésszakban a vagyoniállapot felül megszavazott igen teles-tesz összegnek levonása után, jelentékeny felesleget eredményeztek.

Kifelé való viszonyaink azon meggyőződésre jogosítanak, hogy valamint a miénk, ugy az idegen kormányok is el vannak határozva és arra törekednek, hogy a világnak a béke jótéteménye megóvassék és hogy az annak megvárására irányuló semmiféle pártküliségek által se engedjék magukat ezen gondoskodásban s kölcsönös bizalmukban háborítani; hatalmas, bekeszerető és egymáshoz bekülönben közeledő uralkodók ismétlődő találkozásai, Németország öröndetes viszonyai a történelmi hagyományok folytán baráti érzelmi népekhez császár ő felségében minden este azon szilárd és legfelsőbb megbízásból általam kifejezett bizalmat keltik, hogy a béke fenntartása biztosítva van.

Vidéki élet.

Nagybánya febr. 4-én. Országvilág a bolondját járja, nem esuda, hiszen farsang van, — egyik a felett vitatkozik, ha valjon a köztársaságnál jobb-e a császárság? a másik avult mennyköveket szór szét, a harmadik, ki a fekvesszett fekete rendet az államtörvények megtartására szorítja, a sötétség embereitől sárral dobáltatik sat, s hogy mi is e zengetes harmónióból ki ne maradjunk, a kormány feláltala a megyék kikerekítése, s kir. városok beolvasztása felüli törvényjavaslati farsangi felkúl, mert hogy ez sem több, sem kevesebb, mint ilyen időszak sítümeny, szeretjük hinni.

Hát nekünk a szoros értelemben vett farsangból jutott-e valami? Igen kevés, mert az unjon épült díszes terem, csak is mult hó 28-án adathatván át a közönségnek egy sétahangversenyűn összekötve, az első táncvizgáló a helybeli kisdédóddoda javára a csak is január hó 31-én vedta meg, — volt fény, szubnell zebb öltözék, igaz, hogy Budapest is járult ezek kiállításához, már sokaknál nem is szép és urias az, mit bár megérintette is drága pénzen nem hozatnak a fővárosból, — ha az ember e szép, és drága öltözéket nézte, el is felede az, hogy mily nyomorúságos időkötünk, és nyakunkon az adóvégrehatás.

A balkirányú kijelölése izlés dolga levén, de különben is tapasztalásból tudjuk azt, hogy a divatlapok levelezött ennek megválasztásánál többnyire érdek vezet, s az ítélet részrehajló, mint komoly laphoz illik, csak annyit jegyzünk meg, hogy a no mind szép volt, s különösen azok, kik díszes öltözéküket maguk készítették.

Folyó hó 7-én a hely. hitvallásu egyház javára táncziouk, és a farsangot az „ifjúsági kör” táncszívére fogja beárni.

A múlt évben született száma az öt válfelkezelésnél összesen: 330, meghalt: 504, háziasult: 90, ebből hely. hitv. született: 56, meghalt: 68, mely különbséget a koleras világozoka.

Kemény telünk, s nagy havunk van, a számkázás világot éljük.

— Ó. — Szatmár, 1874. febr. 4.

T. szerkesztő ur!

Meglepetéssel olvastam becses lapjának ez évi 24-ik számában, a belföldi hírek között,

sírka költözésével. Most egy gyönyörű kagyló elhelyezésével foglalkozott rendszeren. Ugy látszik, nagy kedvét lel ebben, hogy ezt minél biztosabb helyre vigye.

Mrs. Vaughan, mihelyt barátaióval ismét egyedül volt, bátran s tartózkodás nélkül adott hangot gondolatainak.

Olyan különösnek tetszik nekem ez a Chartres, — ugymond — azt veszem észre benne, hogy sokott bevetésége, a lustaság vétkességére is nagy befolyással kezd lenni s különben jó tulajdonságának több mint fele részét teljesen neutralizálja.

Kétfelm, — felelé mrs. Darcie — hogy Sir Chartres komoly szándékkal volna Nora iránt s egyáltalán ennek keze után vágyakoz-

azon körülményt, mely szerint Szatmáron mult hó 29-kén a város Szamos felőli oldalán, 14 ház leeggett, s a kár 16,000 forintot tesz. Nem tudom ki lehetett azon élciszükkülésben szenvedő tudósító, ki e hírt Debreczenbe küldte.

Mert e hír látólan. Sőt épen dicseretőre lehet felelmiteni városunknak, hogy itt tüzeset igen ritkán fordul elő. S ha előfordul is egy vagy két évben egyszer ily eset: a lakosságnak ismét dicseretőre válik az a nagy buzgalom, mellyel a tüzet azonnal eloltják. — Mintha csak a debreczeni diákokat látná az ember, oly elszántan és gyorsan működnek a mi polgáraink a tűz elfojtásán, noha semmiféle egylet e czérra még eddig nem alakult. De a mi késik, nem mulik. Közélebb egy tornamester megpendítette náunk is, egy tornavívó s tüztöltővel létrehozásának szükségét, s az érdeklődőket alakuló gyűlésre hívta össze e hó 7-kére. Most ugyan az egyleti élet mindentű pang, s az alakulásokra rossz idő jár; mindazonáltal lehet, hogy a fentebbi egyesület létre jön, a mi valóban szükségét pótolna.

Egyébiránt a fa-sangi kóser-éjnek örönök között telnek 12 foknyi hideg napjaink és éjjeink. Nagy hó, pompás szanur, erős tél ott kint; bent aggodás, töprekedés s szegélyesség. Ilyen a világ mindünké.

A politikai élet hatalmasan — stagnál. Várjuk az országos fejleményeket. Sokan azt se tudják, hogy melyik párhoz csatlakozzanak. Többen minden pártoskodást feleslegesnek tartanak, a pénzügyi nyomor és katasztophia idején. Sajátságos tümeney az, hogy ami lefontott sok pártérelmet s a hialatlan kapzsizság — melynek, a többi közt, a keleti vasut esetenél is az egész ország adja meg az írást, ugy most is, az állami deroute napján, a pártérelmek eltoppulása negélyeztetik, a politikai testben is a koros igazgatottságot koros lehangoltság szokta felváltani. De hogy egy nemzet megtartsa, vagy megmentse magát, erre kitartó munkásság kívánatik. Ugy van, mint egy ismeretlen költőnk éneki:

A haza dolga: gordius-kötés, De kard nem oldja meg, csak közbűvés... Nem lehetne nagyobb szerencsétlenségnek képzeli hazánkra nézve, mintha a mostani kriszis valami ultramontan-konservatív kormányt hozna létre, melytől csak egy lépés volna aztán az absolutizmuss. Quod deus avertat!

De hova jutottam? Levelem a tüzöz kemtem, s már ennek vége a politika hullámaiba jutott.

Miről is tándóditok most inkább az ember? r. 19)

Külföld.

+) Szomorú hírrel kell kezdenünk tudósításunkat. Smith Prince, ki mint kitünő nemzetgazdász volt ismeretes ország-videg előtt, tegnapelőtt Berlinben meghalt. A jó öreg ur 65 évét élt. Egész életét a nemzetgazdászati fejlettségre fordítá; e nemből több müvet írt, melyek már majd minden európai nyelvre le vannak fordítva. Politikai téren is kitünő volt s Németország birodalmi gyűlése nem egyszer hallá lelkésztől szavalt akkor, ha a hon veszedélyen forogott. Elvirig a „szabad meggyőződés” embers s a liberális párt hivatott. Nyugodjauk békeben hmvai!

Németországban elnapolt birodalmi gyűlése tegnapelőtt nyitottat meg újra. A királyi trónbeszéd hosszas kéket helyez kiállításra. Jelen volt a megnyitásnál mintegy 150 képviselő.

Az aschanti háboru véget ért. Wolseley főhadparancsnok táviratilag jelezte, hogy az aschanti királyt elfozadta a bekefelételeket. Ezek értelmében 200,000 font sterling fog fizetni s a fehér foglyokat mind szabadon bocsátja.

Olaszországban kabinetválság van kitört felben. Közélebb a közkutatásigyernek a tanszabadság érdekében tett több indítványát a kamara elveté s ennek folytán beadta lemondását. Az összes követmi foja e párt, ha az elvető határozatot nem módosítatnak.

Metternich herceg elhatározá, hogy visszavonul a nyilvános életől s nyugalmába lép.

*) Mi a társul szoló tudósítást levelezési lapon vetük Természetes, hogy azon időben, midő a veszedély keltező volt, az nem valósok s y meg kellett bántan a tudósítónak, ki eieg szormetetlen volt hazugsággal áltani elő.

nék. Azt gondolom észrevenni, hogy ő nagy bantulójá leányom kedelmének, de nem hiszem, mint mondom, hogy sorsát leányomával akarna összekötni Egytől tartok s ez az, hogy a tábornok, férjem, más s minden látja a dolgot, s Norát önkéntelen kellemtelen helyzetbe hozza, de adja az ég, hogy ne ugy legyen s hogy e sejtelenben csatlakoztam.

Mrs. Darcie szolgálja lép-t be. A jó Zsuzsanna régi eselőd volt a bizámi s mind-újaján szerettek. Ez jelenté, hogy nr. Barham szolgál megérkezett s körül hozak, hogy Barham ur és neje, kik utóbban a tenger-nyughoz tértek be rövid látogatásra, nemcsakira meg fognak érkezni.

Remélem, — szolt mrs. Darcie Singleton örnagyhoz, — hogy ön e postával semmi rossz hírt nem fog kapni Angolorszárból. Ezért hát ne legyen oly szomorú s mutassa meg nekünk azt, hogy vig is tud lenni.

Folyt. köv. 8-ak.

TÁRCZA.

„VÉSZMADÁR.”

— Begy a tengerészleiből, három kötetben. —

Irtá a „Rockingham” szerzője.

Fordította Kompolyi Tivadár.

Harmadik kötet. — II. rész.

(61-ik folytatás.)

— S én, oh én bolond, — szolt magában Singleton — elég ostoba voltam, e leány iránt hajdani jó indulatát szerényen félremagyarázni

Szemei önkénytelen is a bájos Norára tévedtek. Ő ugy képzei, hogy sosem látta még oly szépet, az angyali lényt, kinek most minden hálaérzete arca pirjában, setét szemei ragyogó tüzeben égett.

Boruzs József, jegyző.

